

UKŁAD ZBIOROWY

w brzmieniu z dnia 2 grudnia 1937 roku

**w sprawie warunków pracy i płacy robotników
zatrudnionych**

**w kopalniach węgla kamiennego,
w koksiarniach kopalnianych,
oraz brykietarniach należących do**

**Związku
Pracodawców Górnośląskiego
Przemysłu Górniczo-Hutniczego
w Katowicach**

Katowice — grudzień 1937 r.

UKŁAD ZBIOROWY

w brzmieniu z dnia 2 grudnia 1937 roku

**w sprawie warunków pracy i płacy robotników
zatrudnionych**

**w kopalniach węgla kamiennego,
w koksialniach kopalnianych,
oraz brykieciarniach należących do**

**Związku
Pracodawców Górnośląskiego
Przemysłu Górniczo-Hutniczego
w Katowicach**

Katowice — grudzień 1937 r.

482
38

54055

II

Przemysławowski

Imkaniński

Katowice, 2 III 1838

UKŁAD ZBIOROWY

zawarty między

Związkiem Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego, działającym na mocy upoważnienia statutowego w imieniu i w zastępstwie kopalń węgla, koksowni kopalnianych i brykietowni należących do Związku,

a związkami zawodowymi, podpisanymi pod układem
w brzmieniu obowiązującym od dnia 2 grudnia 1937 r.

Art. 1.

(1) Układ wiąże wszystkie kopalnie węgla, koksownie kopalniane i brykietownie należące do Związku Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego oraz zatrudnionych w tych zakładach robotników, których stosunek pracy oparty jest o postanowienia niniejszego układu.

Nie są nim objęte: zakłady gospodarstwa domowego, rolnego i leśnego, cegielnie, kamieniołomy i piaskownie.

(2) Osobne układy sprzeczne z postanowieniami tego układu są niedozwolone, tak dla jednej, jak i dla drugiej strony.

(3) Układ ten obowiązuje także przedsiębiorstwa górnicze, łącznie z przedsiębiorstwami przewozowymi w zakresie prac wykonywanych na dole w kopalniach węgla kamiennego.

Art. 2.

(1) Długość czasu pracy odpowiada maksymalnym granicom postanowień ustawowych i zarządzeń właściwych władz *).

*) Czas pracy wynosi obecnie:

1. dla robotników stale zatrudnionych pod ziemią i nie pracujących w ruchu ciągłym:

a) 7h 30' na dobę, czyli 45h na tydzień (Dz. U. R. P. 1937 r. Nr. 56, poz. 441);

z tym, że: b) przy robotach szczególnie ciężkich, lub niebezpiecznych

(2) Czas pracy robotników zatrudnionych w t. zw. pogotowiu pracy ustala się odrębnym układem.

(3) Robotnicy nie mogą pozostawać na dole dłużej, niż to przewidują przepisy ustawowe wzgl. rozporządzenia właściwych władz, przy czym czas pracy liczy się od wejścia do klatki na powierzchnię, do wyjścia z klatki na powierzchnię, t. zn. robotnik, który zjedzie pierwszym zjazdem powinien wyjechać pierwszym wyjazdem. Przeprowadzenie tego postanowienia będzie kontrolowane w sposób, jaki uzgodni kierownictwo kopalni z radą robotniczą.

(4) Sygnaliści, maszyniści, strażacy pożarni, jako też wszyscy robotnicy, zajęci przy obsłudze urządzeń będących stale w ruchu, powinni oczekiwać zmiany na miejscu pracy.

Jeśli odległość od podszybia do miejsca pracy wynosi dla robotników, którzy muszą oczekiwać zmiany na miejscu pracy więcej niż $\frac{1}{2}$ kilometra, wówczas przyznaje się im następujące wynagrodzenie za przedłużoną obecność na dole:

Za drogę od $\frac{1}{2}$ km do $1\frac{1}{2}$ km — $\frac{1}{16}$ zarobku dniówkowego za każdy dzień pracy, jednak bez dodatku za pracę nadliczbową za tę szesnastkę. Za każdy rozpoczęty dalszy kilometr drogi powyższa się to specjalne wynagrodzenie dziennie o dalszą szesnastkę.

(5) Na miejscach pracy o temperaturze ponad 28° C. czas pracy wynosi 6 godzin dziennie.

(6) Czas pracy na powierzchni wynosi w ruchu, którego bieg nie może być przerywany, n. p. w centralach elektrycznych, w koksarniach, przy dniówkach zmiennych, przeciętnie 56 godzin tygodniowo.

(7) W czasie trwania dniówki można na wszystkich kopalniach węgla wprowadzić dla robotników zatrudnionych na powierzchni stosownie do wymagań ruchu przerwy w celu odpoczynku lub przyjęcia posiłku. Przerwy te mogą wynosić: w warsztatach 15 minut, w sortowniach według technicznych możliwości, najwyżej 45 minut. Przedłużenie przerwy na sortowniach najwyżej do 1 godziny (zamiast 45 min.) może nastąpić tylko w wy-

dla zdrowia czas pracy wynosi: 7h na dobę czyli 42h na tydzień (Dz. U. R. P. 1937 r. Nr. 56, poz. 440);

c) w temperaturze ponad 28° C czas pracy wynosi: 6h na dobę, czyli 36h na tydzień (Dz. U. R. P. 1937 r. Nr. 56, poz. 440);

2. na powierzchni:

a) 8h na dobę, czyli 48h na tydzień;

z tym, że: b) w działach o ruchu ciągłym czas pracy wynosi przeciętnie 56h na tydzień;

c) w pogotowiu pracy czas pracy wynosi 12h na dobę.

padkach nadzwyczaj poważnych trudności technicznych i to za zgodą Inspektora Pracy i Okręgowego Urzędu Górniczego.

Przerw tych nie wlicza się do czasu pracy.

Przerwy te nie mogą być stosowane na początku i na końcu każdej dniówki.

(8) Skrócenie czasu pracy, które okaże się koniecznym z powodu braku zbytu, materiałów, prądu, wagonów itp., może być uregulowane przez kierownictwo zakładu w porozumieniu z radą robotniczą w myśl postanowień właściwych ustaw w szczególności § 12 rozp. z dnia 12 lutego 1920 r. (Dz. U. Rz. str. 218) w brzmieniu ustalonym rozporządzeniami Ministra Pracy i Opieki Społecznej, Rady Ministrów i Ministra Opieki Społecznej.

(9) O pracy niedzielnej stanowią postanowienia właściwych ustaw.

(10) O ile w dniach przed wielkimi świętami czas pracy ulegnie skróceniu, to w tych dniach wypłaca się zarobek tylko za czas rzeczywiście przepracowany.

(11) Przy niedozwolonym samowolnym skróceniu czasu pracy przez robotników, następuje zmniejszenie zarobku, odpowiadające straconemu czasowi pracy, tak dla robotników dniówkowych, jak i akordowych (ugodowych). Za podstawę do zmniejszenia zarobku z powodu straconego czasu pracy będzie wzięty właściwy zarobek dniówkowy.

Art. 3.

(1) O ile z przyczyn techniczno-ruchowych, lub z przyczyn dobra ogólnego zachodzi potrzeba przepracowania godzin i dniówek nadliczbowych, do przepracowania których konieczne jest zezwolenie Inspektora Pracy, wówczas należy rozdzielić pracę pomiędzy robotników możliwie równomiernie, z zastrzeżeniem robót specjalnych wymagających fachowców.

Świętówki dla fachowców po dniówkach reparacyjnych będą stosowane tylko wyjątkowo.

Wszelkie przepracowane nadgodziny i dniówki nadliczbowe należy po uzgodnieniu ich ilości z właściwym przełożonym danego robotnika, ściśle prowadzić w kontroli marek.

(2) Za wszystkie godziny i dniówki nadliczbowe przepracowane w dniach powszednich wypłaca się 25-procentowy dodatek do zarobku, zaś za pracę w niedziele i ustawowe święta 50-procentowy dodatek do zarobku.

Za pracę w 1-sze święto Wielkiej Nocy, w 1-sze święto Zielonych Świąt, w 1-sze święto Bożego Narodzenia oraz w dzień 11-go listopada wypłaca się 100-procentowy dodatek do zarobku.

(3) Za pracę niedzielną i świąteczną uważa się z reguły pracę, wykonywaną w czasie od 6-tej rano w niedzielę lub dzień świąteczny aż do 6-tej rano następnego dnia roboczego.

(4) Za te dniówki nadliczbowe, które robotnik odrabia na własne życzenie w zamian za dniówki opuszczone bez usprawiedliwienia, nie płaci się dodatków.

(5) Dla zakładów o wyjątkowych warunkach pracy dozwolone jest inne uregulowanie spoczynku w ruchu w porozumieniu z radą robotniczą.

Art. 4.

(1) Urlopów udziela się według postanowień ustawowych.

(2) Ogólny podział urlopów między załogę następuje w porozumieniu z radą robotniczą. Rozpoczęcie urlopu w szczególności następuje według zarządzenia kierownictwa ruchu.

Pracodawca nie jest obowiązany urlopować z jednego oddziału ruchu równocześnie więcej, niż 5% załogi, uprawnionej do urlopu.

Celem umożliwienia udzielania urlopów w pełnej mierze, każdy robotnik jest obowiązany zastępować urlopowanych robotników, także z innej grupy.

(3) Nieusprawiedliwione i nieprawne opuszczenie pracy odlicza się od czasu urlopu i to bez wynagrodzenia. W wypadkach spornych rozstrzyga kierownictwo zakładu przy współudziale rady robotniczej.

(4) Podczas urlopu robotnik nie może wykonywać żadnej pracy zarobkowej. W wypadkach niestosowania się do tego, nie płaci się za urlop żadnego wynagrodzenia. Wynagrodzenie już wypłacone będzie ściągnięte przy najbliższej wypłacie zarobku. Kwoty te wpływają do zapomogowej kasy robotniczej.

(5) Gdy robotnik sam wypowie umowę o pracę, wówczas w okresie wypowiedzenia nie ma on prawa do urlopu, o ile porządkowo wyznaczony urlop nie przypada właśnie na czas wypowiedzenia. Jeśli wypowiedziano robotnikowi, wówczas robotnik ma prawo do należnego mu urlopu przed ostatecznym odejściem z pracy. Przy wydaleniach z przyczyn przewidzianych ustawą w szczególności w § 82 Powszechnej Ustawy Górniczej, nie przysługuje robotnikowi prawo do urlopu.

Art. 5.

(1) Zarobki oblicza się według „Szczegółowych przepisów o wynagradzaniu robotników zatrudnionych w kopalniach węgla kamiennego“.

(2) Robotnicy, płaćeni według wieku, otrzymują wyższą stawkę od 1-go dnia tego miesiąca, w którym robotnik osiągnął wiek przewidziany w „Szczegółowych przepisach o wynagradzaniu robotników zatrudnionych w kopalniach węgla kamiennego“.

Art. 6.

(1) Zarobki wypłaća się w dwóch ratach, a mianowicie: zaliczkę i resztę.

Z całego miesięcznego zarobku wypłaća się 55-procentową zaliczkę ostatniego dnia bieżącego miesiąca. Wypłaća reszty zarobku następuje 15-go dnia następnego miesiąca.

(2) Zobowiązania pieniężne robotnika (n. p. zaliczki nadzwyczajne, na ziemniaki itd.), należy potrącać stosunkowo z zaliczki, poza normalnymi potrąceniami (podatki, składki do Spółki Brackiej, czynsze, światło, woda, narzędzia itd).

(3) Jeżeli wypłaća przypada na niedzielę, lub ustawowe święto, to należy ją przełożyć na poprzedzający dzień powszedni.

(4) Zarobki powinny być wypisane wyraźnie na karcie, lub torebecie zarobkowej. Ilość dniówek, wzgl. godzin płatnych na dniówkę lub w akordzie (ugodzie), jako też zarobki dniówkowe i akordowe (ugodowe) należy podać oddzielnie.

Podjęcie zarobku przez danego robotnika nie może odbywać się w czasie jego pracy.

(5) Potrącenia na cele społeczne mogą być dokonywane tylko w następujący sposób: Najpierw wydaje opinię rada robotnicza; w razie wydania opinii pozytywnej, rada zwraca się do załogi i jeśli otrzyma większość, to wtedy sprawę traktuje się jako wniosek załogi. Mimo to każdy robotnik może zdeklarować w ciągu tygodnia, że nie chce należeć do akcji składowej.

Art. 7.

(1) Kierownictwa kopalń dostarczają lamp bezpieczeństwa w stanie gotowym do użytku, przy czym robotnicy płacą za naprawę tylko w tym wypadku, gdy zepsucie nastąpiło rozmyślnie lub z powodu niedbalstwa.

(2) Jeżeli robotnicy pracują w miejscach nieoświetlonych i nie otrzymują bezpłatnego oświetlenia, wtedy otrzymują oni karbid w następującej ilości:

nakładacze, wozacy i młodociani — 5 kilogramów na miesiąc = przeciętnie 200 gramów na dniówkę;

inni robotnicy na dole — $7\frac{1}{2}$ kg na miesiąc = przeciętnie 300 gramów na dniówkę.

Wartość wydanego karbidu odlicza się od zarobku, przy czym za kilogram karbidu liczy się przeciętną cenę karbidu w handlu drobnym, w miesiącu kalendarzowym, poprzedzającym wypłatę zarobku. Każdorazowa cena karbidu ogłaszana jest przez wywieszkę.

Jednocześnie otrzymuje każdy robotnik kopalniany specjalne odszkodowanie za karbid. Wynosi ono dla odbiorcy miesięcznej ilości 5-ciu kilogramów $\frac{1}{3}$ ceny kilograma za każdą przepracowaną dniówkę, lub dniówkę nadliczbową, zaś dla odbiorcy miesięcznej ilości $7\frac{1}{2}$ kg, $\frac{3}{10}$ ceny kilograma za każdą przepracowaną dniówkę, lub dniówkę nadliczbową. Ilość karbidu, otrzymana za nieprzepracowane dniówki, może być potrącona od ilości wydanej w następnym miesiącu.

Odszkodowania za karbid nie uważa się za część zarobku i wyłącza się je ze statystyki płac.

Ilości wydane przez zakłady ewentualnie ponad normalną ilość miesięczną 5-ciu wzgl. $7\frac{1}{2}$ kg, oblicza się również po przeciętnej cenie w handlu drobnym.

(3) Narzędzia górniczych i rzemieślniczych dostarcza się bezpłatnie, przy przyjęciu robotnika do pracy. Robotnik jest odpowiedzialny i ręczy za nie, a przy opuszczeniu zakładu ma je zwrócić i zapłacić za brakujące sztuki.

Narzędzia wymagające naprawy wskutek normalnego zużycia naprawia się bezpłatnie. Narzędzia, które przez normalne właściwe używanie stały się nieużyteczne, zamienia się na nowe, za zwrotem zniszczonych.

Skrzyń na narzędzia dostarcza się bezpłatnie.

(4) Materiały wybuchowe nie mogą być zaliczane powyżej kosztów własnych.

Cenę materiałów wybuchowych ogłasza się w każdym miesiącu przez wywieszkę.

Przestrzelanego materiału wybuchowego nie odlicza się, o ile zostało stwierdzone, że przestrzelanie materiału nie nastąpiło z winy robotnika.

(5) Hełmów ochronnych dostarcza się za $\frac{1}{3}$ kosztów własnych, przy czym stosowane już lepsze warunki oddawania hełmów nie mogą być pogorszone.

(6) Robotnicy zatrudnieni przy robotach w szybie, przy czyszczeniu kotłów, przy specjalnie brudnych remontach maszyn poza warsztatem, oraz smarowacze otrzymują ubrania ochronne.

Robotnicy pracujący stale w wodzie otrzymują buty gumowe.

(7) Robotnikom zatrudnionym przy smarowaniu i remoncie maszyn dostarcza się mydła lub proszku do mycia rąk.

(8) Woda do picia, glina do nabijania otworów strzałowych, ciężkie narzędzia i drzewo budulcze powinny być dostarczone możliwie jaknajbliżej przodka.

Art. 8.

(1) Bezpłatny węgiel opałowy otrzymują robotnicy w następującej ilości i pod następującymi warunkami:

- a) Żonaci, pracujący jako dozorczy-robotnicy, rębacze, cieśle górniczy, wrębiarze i fachowcy grup a) i b) w wieku ponad 21 lat 7 to rocznie
- b) wszyscy inni żonaci 6 to rocznie
- c) Kawalerowie, którzy są żywicielami:
w wieku ponad 21 lat tę samą ilość węgla, co żonaci tej samej kategorii,
w wieku poniżej 21 lat 4 to rocznie
- d) Inni kawalerowie:
w wieku 21—25 lat 2 to rocznie
w wieku 26—30 lat 2,5 to rocznie
w wieku 31 lat i powyżej 3 to rocznie
- e) Robotnice, które są żywicielkami: 4 to rocznie
- f) Robotnice, które nie są żywicielkami:
w wieku 26—30 lat 1 to rocznie
w wieku 31 lat i powyżej 1,5 to rocznie

(2) Jeżeli w tym samym zakładzie oprócz żywiciela rodziny i racuje jeden lub kilku mężczyzn w wieku 16—21 lat, członków tej samej rodziny, a mieszkających razem i prowadzących wspólne gospodarstwo domowe, wówczas żywiciel rodziny otrzymuje do-

datek w wysokości 1 to do przysługującej mu ilości bezpłatnego węgla opałowego.

(3) O ile kilku członków jednej rodziny, pracujących w zakładach związkowych, prowadzi wspólne gospodarstwo domowe, wówczas oprócz ojca, wzgl. żywiciela rodziny otrzymują inni członkowie bezpłatny węgiel opałowy tylko w takiej ilości, aby cała rodzina nie otrzymała więcej, niż 8 to.

(4) Robotników rozwiedzionych i owdowiałych uważa się za samotnych, o ile nie udowodnią, że prowadzą całkowicie urządzone gospodarstwo domowe we własnym lub wynajętym mieszkaniu.

(5) Żonaci robotnicy, mieszkający w sypialniach przez udowodnioną większą ilość dni roboczych w roku, otrzymują $\frac{3}{4}$ ilości węgla, przysługującego żonatym tej samej kategorii. Kawalerowie, mieszkający w sypialniach bezpłatnego węgla opałowego nie otrzymują.

(6) Robotnicy otrzymują swój bezpłatny węgiel opałowy na kopalni.

(7) Prawo do bezpłatnego węgla opałowego rozpoczyna się z dniem zawarcia umowy o pracę. Pierwsza dostawa następuje w 3 miesiące po rozpoczęciu pracy.

(8) Ilość bezpłatnego węgla opałowego zmniejsza się za każdą bez usprawiedliwienia opuszczoną dniówkę o $\frac{1}{300}$.

(9) Za dniówki przepracowane uważa się dni choroby, ustawowe dni urlopowe, dni świętowania i te opuszczone dni pracy, które zostały w należyty sposób usprawiedliwione.

(10) Bezpłatny węgiel opałowy powinien być wydawany zasadniczo w sortymencie od 20 mm do 40 mm z tym, że na kopalniach, na których stale wydawano sortymenty grubsze, pozostaje stan dotychczasowy.

(11) Wzamian za bezpłatny węgiel opałowy przysługuje kierownictwom kopalń prawo wypłacenia odszkodowania odpowiadającego każdorazowej cenie w sprzedaży drobnej.

(12) Ustaloną ilość bezpłatnego węgla opałowego wydaje się robotnikowi względnie przez niego utrzymywanej rodzinie, także podczas choroby pracującego.

(13) Bezpłatny węgiel opałowy wydaje się wyłącznie dla własnego użytku domowego. Płatne lub bezpłatne odstąpienie

węgla jest niedopuszczalne i pociąga za sobą pozbawienie uprawnień do poboru węgla na przeciąg 6-ciu miesięcy.

(14) O ile zarządy są obowiązane płacić podatek węglowy*), wówczas robotnik ma zapłacić udział.

Art. 9.

(1) Żywicielem w myśl powyższego jest robotnik(ca), który(a) w miejsce ojca brakującego lub niezdolnego do zarobkowania, utrzymuje niezdolnych do zarobkowania dziadków, rodziców, dzieci lub rodzeństwo do lat 16-tu i mieszka razem z utrzymywanymi.

(2) W każdej rodzinie uważa się za żywiciela tylko jedną osobę zdolną do zarobkowania, a mianowicie najwięcej zarabiającą bez względu na miejsce zatrudnienia.

(3) Jeśli utrzymywani członkowie rodziny posiadają własne dochody, to uznanie za żywiciela następuje tylko wtedy, gdy dochody te nie przekraczają 65 zł miesięcznie.

(4) Żywiciele obowiązani są dostarczać zaświadczeń swojej gminy co do ilości osób utrzymywanych i okoliczności, że wraz z nimi mieszkają.

Art. 10.

Przyjmowanie i wydalenie robotników odbywa się według przepisów regulaminu pracy i właściwych ustaw.

Art. 11.

Przy wynajmie mieszkań zakładowych obowiązują przepisy ustawowe.

Umowę najmu i umowę pracy należy zawierać oddzielnie.

Art. 12.

(1) Obie strony obowiązane są ściśle przestrzegać górniczych przepisów bezpieczeństwa.

(2) Robotnicy, co do których stwierdzono, że poza zatrudnieniem na kopalni wykonują inną pracę zarobkową wymagającą ubezpieczenia, zostaną zwolnieni z pracy z zachowaniem terminu wypowiedzenia.

Art. 13.

Dotychczasowe dogodniejsze warunki płacy i pracy pozostają dalej w mocy, o ile w tym układzie wyraźnie nie postanowiono inaczej.

*) Podatku węglowego obecnie nie ma.

Art. 14.

Różnice poglądów na właściwe stosowanie tego układu powinny być najpierw wyjaśnione między danym robotnikiem lub daną grupą robotników, a właściwym urzędnikiem ruchu.

Jeśli nie dojdzie do porozumienia, to sprawa powinna być uregulowana między kierownictwem ruchu i radą robotniczą.

Jeśli nadal spór będzie nierozstrzygnięty, to rozstrzygnięcie nastąpi ostatecznie przez orzeczenie Parytetycznego Wydziału Fachowo-Rozjemczego dla rozstrzygania sporów wynikłych na tle stosowania układu zbiorowego w górnictwie, zgodnie z postanowieniami regulaminu czynności tego Wydziału.

Art. 15.

Robotników należących do innych zorganizowanych zawodów, a zatrudnionych przez kierownictwo kopalni, obowiązują w zakresie umowy o pracę na kopalni tylko przepisy tego układu zbiorowego.

Art. 16.

Przy pracach specjalnych, jak n. p. pogłębianie szybu, roboty betonowe itp., mogą być zatrudniani robotnicy przedsiębiorców specjalistów. Przy pracach dorywczych, jak np. ładowanie ze zwalów, na zwalę itp., mogą być zatrudniani robotnicy przedsiębiorców lub robotnicy na rewersy.

Art. 17.

(1) Układ niniejszy wiąże strony na czas nieoznaczony z tym, że każda ze stron ma prawo układ ten wypowiedzieć listem poleconym na trzy miesiące przed końcem kalendarzowego kwartału.

(2) Wypowiedzenie niniejszego układu lub jego części przez związki zawodowe musi być dokonane równocześnie przez wszystkie podpisane pod tym układem związki zawodowe.

Katowice, dnia 2 grudnia 1937 r.

Szczęść Boże!

Związek Pracodawców Górnośl. Przemysłu Górniczo-Hutniczego

(—) Chmielewski

(—) Tarłowski

Związek Górników Z. Z. P.

(—) Kot

(—) Szkolik

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Górniczego Z. Z. Z.

(—) Ryszkowski

Centralny Związek Górników w Polsce

(—) Kaczmarowski

(—) Janta

D o d a t e k 1

do układu zbiorowego z dnia 2 grudnia 1937 r.

Układ zbiorowy z dnia 2 grudnia 1937 r. wiąże następujące kopalnie węgla, koksialnie kopalniane i brykietownie należące do Związku Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego w Katowicach.

L. p.	Przedsiębiorstwo	Kopalnie węgla kamiennego	Koksialnie kopalniane	Brykietownie
1	2	3	4	5
1.	Czernickie Towarzystwo Węglowe, S.A., Górny Niewiadom	Ignacy	—	—
2.	Dyrekcja Kopalń Księcia Donnersmarcka, Świętochłowice	1. Donnersmarck 2. Jankowice 3. Polska 4. Śląsk	—	—
3.	Dyrekcja Kopalń Ks. Pszczyńskiego Katowice	1. Boże Dary 2. Harcerska 3. Książę—Maria 4. Piast 5. Powstańców 6. Zjednocz., Aleksander, Książę i Bolesław Śmiały	—	—
4.	Giesche, S. A., Katowice	1. Giesche 2. Kleofas	—	—
5.	Godula, S. A., Katowice	1. Karol 2. Paweł 3. Wanda	—	—
6.	Wspólnota Interesów Górniczo-Hutniczych, S. A., Katowice	1. Dębieńsko 2. Katowice 3. Król. Huta 4. Łagiewniki 5. Mysłowice 6. Siemianowice	Dębieńsko —	— —
7.	The Henckel von Donnersmarck-Beuthen, E. L., Tarn. Góry Karłuszowice	Radzionków	—	—

L. p.	Przedsiębiorstwo	Kopalnie węgla kamiennego	Koksiarnie kopalniane	Brykietarnie
1	2	3	4	5
8.	Polskie Kopalnie Skarbowe na G. Śl., S. A., Chorzów	1. Bielszowice 2. Knurów 3. Król., Szyby św. Barbary i Wy- zwolenie 4. Prezydent Mościcki	Knurów	przy kop. Prez. Mościcki
9.	Rudzkie Gwarectwo Węglowe, Ruda Śląska	1. Eminencja 2. Pokój 3. Walenty-Wawel	—	—
10.	Rybnickie Gwarectwo Węglowe Katowice	1. Anna 2. Charlotta 3. Ema 4. Rymer	Ema	1. Ema 2. Rymer
11.	Śląskie Kopalnie i Cynkownie, S. A., Katowice	1. Andaluzyja 2. Matylda	—	—
12.	Wirek Kopalnie, S.A., Katowice	1. Andrzej 2. Lech 3. Wirek	—	—
13.	Zakłady Hohenlohego, S. A., Wielowiec	1. Michał 2. Wielowiec 3. Wujek	—	Wujek
14.	Zachodnio - Czeskie Górnicze Tow. Akcyjne, Gorzyce Śl.	Fryderyk	—	—

Dodatek 2
do układu zbiorowego
z dnia 2 grudnia 1937 r.

**Szczegółowe przepisy o wynagradzaniu robotników
zatrudnionych w kopalniach węgla kamiennego.**

Postanowienia o dodatkach socjalnych.

Dodatki socjalne są to: dodatek domowy i dodatek na dzieci. Dodatki te płaci się tylko za każdą przepracowaną dniówkę roboczą oraz za ustawowe dni urlopowe. Dodatki socjalne płaci się tylko za jedną dniówkę w każdym dniu roboczym.

Wszyscy żonaci otrzymują za przepracowaną dniówkę dodatek domowy podany w poz. „a“ tabeli płac.

Rozwiedzeni i wdowcy, którzy udowodnią prowadzenie własnego gospodarstwa domowego we własnym lub we wynajętym mieszkaniu, oraz nieżonaci robotnicy i niezamężne robotnice, którzy stosownie do przepisów Art. 9 układu zbiorowego dla kopalń węgla kamiennego uznani są za żywicieli, otrzymują również dodatek domowy.

Na każde ślubne dziecko w wieku poniżej lat 14, utrzymywane przez danego robotnika, płaci się za przepracowaną dniówkę dodatek na dzieci podany w poz. „b“ tabeli płac.

Na każde nieślubne dziecko w wieku poniżej lat 14, płaci się ten sam dodatek w następujących wypadkach i pod następującymi warunkami:

1. O ile dziecko nieślubne znajduje się we własnym domostwie zatrudnionego robotnika i jest przez niego całkowicie utrzymywane, należy dodatek ten wypłacać do rąk danego robotnika.
2. O ile dziecko nieślubne nie znajduje się w domostwie danego robotnika, należy wypłacać dodatek na dzieci tylko pod następującymi warunkami:
 - a) jeśli nieślubny ojciec udowodni, że wypełnia swe prawne obowiązki płacenia alimentów,
 - b) jeśli nieślubna matka udowodni, że jako robotnica nie pobiera od swego pracodawcy dodatku na dziecko.

W wypadku 2) wypłata dodatku na dzieci następuje do rąk nieślubnej matki albo opiekuna dziecka, których nazwiska powinien ojciec podać pracodawcy. Jeżeli robotnik nie zgadza się na wypłacanie dodatku na dzieci w powyższy sposób, wówczas roszczenie do tego dodatku odpada.

Dodatek na dzieci wypłaca się również na dzieci adoptowane i pasierbów. Na wychowanków dodatku na dzieci nie płaci się. Na młodsze rodzeństwo dodatek na dzieci wypłaca się tylko tym kawalerom, którzy uznani są za żywicieli i utrzymują to rodzeństwo.

Postanowienia o zarobkach dniówkowych i akordowych (ugodowych).

I. Pod ziemią.

A. Przodownicy, dozorczy itp.

Płaca dniówkowa podana jest:

dla przodowników przy odwózce, podsadźce	
i t. p.	 w poz. 1 tabeli płac
dla wydawców materiałów wybuchowych	 w poz. 2 tabeli płac
dla strzałowców	 w poz. 3 tabeli płac
dla stale zatrudnionych wiatrowych	 w poz. 4 tabeli płac

O ile przodownicy wynagradzani są miesięcznie, otrzymują oni 25-krotną płacę dniówkową. Ustalone zasady opłacania nadgodzin dla urzędników mają zastosowanie i dla przodowników itp. opłacanych miesięcznie.

B. Robotnicy akordowi (ugodowi).

Postanowienia ogólne.

Akord (ugodę) należy ustalić tak, aby przy normalnej wydajności robotnik osiągnął właściwą płacę akordową (ugodową), przewidzianą w poz. 5 — 16 tabeli płac.

Przy wyższej wydajności zarobi robotnik odpowiednio więcej, przy mniejszej wydajności, zawinionej przez niego, odpowiednio mniej.

Specjalne trudne warunki pracy w danym przodku należy uwzględnić w akordzie (ugodzie) wzgl. przez specjalny dodatek.

Zawieranie wzgl. ustalanie akordów (ugód) powinno odbywać się co miesiąc bezpośrednio w przodkach. W ten sposób ustalone wydajności są wydajnościami normalnymi dla danych miejsc pracy.

Spory, zachodzące przy ustalaniu akordu (ugody), ma załatwić kierownictwo kopalni z członkiem rady robotniczej danego pola lub w jego miejsce z przewodniczącym rady robotniczej, zasadniczo w danym przodku.

Jeśli zarobek robotnika pracującego na dole w akordzie (ugodzie) w okresie miesięcznym nie osiągnie przewidzianej w poz. 5—16 właściwej płacy akordowej (ugodowej), wówczas robotnikowi temu przysługuje prawo żądania rewizji jego stawek akordowych (ugodowych). Spór taki powinien być załatwiony bezpośrednio między radą robotniczą i kierownictwem kopalni z tym, że w razie niedościa do porozumienia rozstrzyga Wydział Facho-wo-Rozjemczy przy Związku Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego.

Rębacze i ładowacze otrzymują w przodkach dodatkowe płace za roboty wyraźnie nie objęte akordem (ugodą) w danym numerze a więc: dokładka szyn, pociągnięcie rynien, lutni, pociągnięcie rur powietrznych, zabezpieczenie wjazdu itp. Wyliczenie należności za dodatkowe prace należy podać na karcie zarobkowej.

Na filarach w pokładach o upadzie co najmniej 30° i o grubości ponad 3 m przyznaje się płacę akordową (ugodową) dla wysokich filarów (poz. 5 tab. płac).

W zależności od warunków lokalnych można zatrudniać na chodnikach rębaczy i wozaków na dwu i więcej miejscach pracy w ciągu dniówki.

1. Rębacze w akordzie (ugodzie).

Płaca akordowa (ugodowa) rębaczy podana jest:

dla filarów, na których stawia się stojaki 5-metrowe i dłuższe	w poz. 5 tabeli płac
dla filarów o mniejszej wysokości	w poz. 6 tabeli płac
dla chodników	w poz. 7 tabeli płac

Może być ustalony wspólny akord (ugoda), przy czym młodszy rębacz powinien zarobić 90 %, nakładacz 75 % zarobku rębacza. O ile był stosowany wyższy udział procentowy w wspólnym akordzie (ugodzie) dla nakładaczy i młodszych górników od

powyżej ustalonego, to ten wyższy udział powinien być nadal stosowany.

Rębacze przy robotach kamiennych na głównych przekopach, przy pogłębianiu szybów i szybików i pędzonych jednocześnie równoległych do nich wyrobiskach w kamieniu, o ile co najmniej trzy czwarte przodka jest w kamieniu, otrzymują płacę akordową (ugodową) rębacza na wysokim filarze (poz. 5 tab. płac).

Rębacze przy robotach kamiennych na zwykłych przekopach i przez uskoki, o ile co najmniej trzy czwarte przodka jest w kamieniu, otrzymują płacę akordową (ugodową) rębacza na średnim filarze (poz. 6 tab. płac).

Rębacze zajęci przy przybierce stropu lub spągu, otrzymują płacę akordową (ugodową) rębacza na chodniku (poz. 7 tab. płac).

Za przybierkę nie uważa się obrywki stropu i wyrównania spągu, przy czym, o ile pracę tę wykonuje rębacz, to otrzymuje on płacę rębacza na dniówkę (poz. 17 tab. płac).

Starsi w przodku otrzymują dodatek dniówkowy, który stanowi wynagrodzenie za wszelkie osobne prace starszych, jak transport materiałów wybuchowych i innych, narzędzi itd.

Wysokość tego dodatku podana jest:

na filarach wysokich (10% poz. 5) . . .	w poz. 8 tabeli płac
na filarach średnich (10% poz. 6) , . .	w poz. 9 tabeli płac
na chodnikach (5% poz. 7) . . .	w poz. 10 tabeli płac

Dodatek ten płaci się poza zarobkiem akordowym (ugodowym) drużyny.

Dalsze dodatki mogą być przyznawane tylko przy trudniejszych transportach płynnego powietrza.

Dodatek 10 %-owy od odpowiedniej płacy akordowej (ugodowej) przysługuje także rębaczom przy robotach kamiennych na głównych przekopach, przy pogłębianiu szybów, szybików i na pędzonych jednocześnie równoległych do nich wyrobiskach kamiennych, o ile co najmniej $\frac{3}{4}$ przodka jest w kamieniu.

2. Młodszy rębacz w akordzie (ugodzie)

(90 % płacy rębacza).

Płaca akordowa (ugodowa) rębaczy młodszych podana jest: dla filarów, na których stawia się stojaki

5-metrowe i dłuższe	w poz. 11 tabeli płac
dla filarów o mniejszej wysokości	w poz. 12 tabeli płac
dla chodników	w poz. 13 tabeli płac

3. Nakładacze w akordzie (ugodzie)

(75 % płacy rębacza).

Płaca akordowa (ugodowa) nakładaczy łącznie z odwożeniem wózków na odległość do 70 m podana jest:
dla filarów, na których stawia się stojaki

5-metrowe i dłuższe	w poz. 14 tabeli płac
dla filarów o mniejszej wysokości	w poz. 15 tabeli płac
dla chodników	w poz. 16 tabeli płac

4. Wrębiarze.

Zarobki wrębiarzy równają się zarobkom rębaczy w danym miejscu pracy. Przydzieleni im robotnicy pomocniczy otrzymują właściwe płace swoich kategorii.

5. Mianowanie na rębaczy wzgl. rębaczy młodszych.

Mianowanie na młodszych rębaczy albo rębaczy następuje tylko w miarę potrzeby kopalni.

Każdy robotnik, aby zostać młodszym rębaczem, musi przepracować conajmniej 5 lat w kopalni, a z tego conajmniej 2 lata w akordzie (ugodzie) drużyny, w kamieniu lub we węgłu.

Młodszy rębacz, który przepracował w tym charakterze w przodku conajmniej 2 lata w akordzie (ugodzie), może być mianowany rębaczem. Przerwy w pracy akordowej (ugodowej) rębacza młodszego, spowodowane przejściowym zatrudnieniem go na dniówki na czas do jednego miesiąca, zalicza się do 2-letniego czasu pracy w charakterze rębacza młodszego w akordzie (ugodzie).

Mianowania na rębaczy względnie rębaczy młodszych będą odbywały się stosownie do możliwości kopalni i przy uwzględnianiu ilości przepracowanych lat.

C. Robotnicy płatni na dniówkę.

1. Rębacze, rębacze młodzi i ładowacze pracujący wyjątkowo na dniówkę.

Rębacze, rębacze młodzi i ładowacze wzięci przejściowo z powodów związanych z ruchem z pracy akordowej (ugodowej) w przodku do robót, dla których nie daje się akordu (ugody), lub za które ustanowiona jest niższa płaca, otrzymują przez 6 dniówek w miesiącu właściwą dla nich płacę akordową (ugodową)

z poz. 5—16 tabeli płac, przy czym miesiąc liczy się od dnia przeniesienia z pracy akordowej (ugodowej) na dniówkę.

Za dalszą pracę na dniówkę otrzymują:

rębacz płacę podaną	w poz. 17 tabeli płac
rębacz młodszy płacę podaną	w poz. 18 tabeli płac
ładowacz	jedną ze stawek poz. 31-ej tabeli płac zależnie od wykonywanej pracy.

Jeżeli rębacz pracujący w kamieniu zatrudnieni są na dniówkę przy pogłębianiu szybu, wówczas otrzymują oni dodatek z poz. 28 tabeli płac.

Jeśli zatrudnia się rębacza, rębacza młodszego lub ładowacza na dniówkę na własne życzenie, po chorobie lub celem odpoczynku, wówczas nie korzystają oni z powyższego przywileju, nie zostali bowiem usunięci z pracy akordowej (ugodowej) w przodku „z powodów związanych z ruchem“.

2. Ratownicy.

A) Za ćwiczenia ratownicze otrzymują robotnicy zajęci niezawodowo:

w czasie dniówki płacę podaną	w poz. 19 tabeli płac
poza dniówką płacę podaną	w poz. 20 tabeli płac

B) Przy służbie ratowniczej otrzymują robotnicy:

- a) zatrudnieni pod ziemią: właściwą płacę kategorii, w której pracują,
- b) zatrudnieni stale na powierzchni: właściwą płacę robotnika fachowego grup „a“ do „e“.

Przy wykonywaniu szczególnie niebezpiecznych robót, zwłaszcza w maskach gazowych, otrzymują robotnicy dodatek według uznania kierownictwa kopalni.

3. Strażacy pożarni.

otrzymują właściwą im płacę dniówkową.

4. Cieśle górniczy.

Przy dłuższej pracy, w warunkach tak jednostajnych, że umożliwiają one jasne ustalenie akordu (ugody), można cieśli górniczych zatrudnić wyjątkowo w akordzie (ugodzie).

Płaca cieśli górniczych podana jest:

dla wykonywujących roboty ciesielskie przez 5 lat i dłużej i pracujących samodzielnie

przy pracy na dniówkę	w poz. 21 tabeli płac
przy pracy w akordzie (ugodzie)	w poz. 21a tabeli płac

dla wykonujących roboty ciesielskie krócej niż 5 lat:
 przy pracy na dniówkę w poz. 22 tabeli płac
 przy pracy w akordzie (ugodzie) w poz. 22a tabeli płac

Pomocnicy cieśli górniczych otrzymują właściwą płacę tej kategorii, którą posiadali ostatnio przed objęciem pracy pomocników cieśli górniczych, jednak nie dłużej niż przez jeden rok. Po tym roku opłaca się ich wg. poz. 22 wzgl. 22a tabeli płac.

Cieśle górniczy zajęci przy stawianiu tam i kładzeniu rur, a pracujący w mule z powodu przedarcia się podsadzki otrzymują na dniówkę dodatek
 podany w poz. 23 tabeli płac

Cieśle górniczy opłacani wg. poz. 21, 21a, 22 i 22a zatrudnieni na chodnikach pochyłych przy kładzeniu torów dla wozów o pojemności 2 to lub większej otrzymują na dniówkę dodatek
 podany w poz. 24 tabeli płac.

Cieśle górniczy oraz wszyscy robotnicy zatrudnieni przy niebezpiecznych robotach tamowych albo ratowniczych mogą otrzymać premię.

Cieśle górniczy wzięci przejściowo z dołu do robót na powierzchni otrzymują przez 6 dniówek w miesiącu (tak, jak w punkcie C. 1.) płacę cieśli górniczych na dole. Za dalszą pracę na powierzchni otrzymują oni płacę zmniejszoną na dniówkę o kwotę podaną w poz. 25 tabeli płac.

5. Budowacze.

Budowacze są to zasadniczo dawniejsi rębacze, którzy nie chcą albo nie mogą więcej pracować w przodku.

Przenoszenie rębaczy na budowaczy powinno odbywać się w porozumieniu z radą robotniczą.

Przy dłuższej pracy, w warunkach tak jednostajnych, że umożliwiają one jasne ustalenie akordu (ugody), można budowaczy zatrudnić w akordzie (ugodzie).

Budowacze - byli rębacze zatrudnieni w pracy akordowej (ugodowej) w przodku, powinni być opłacani zarobkiem rębaczy osiągniętym w danym przodku.

Płaca budowaczy podana jest:

dla budowaczy pracujących na dniówkę w poz. 26 tabeli płac
 dla budowaczy pracujących w akordzie (ugodzie) w poz. 26a tabeli płac

Płaca budowaczy- byłych rębaczy podana jest:
 dla budowaczy pracujących na dniówkę w poz. 27 tabeli płac
 dla budowaczy pracujących w akor-
 dzie (ugodzie) w poz. 27a tabeli płac

6. Robotnicy zatrudnieni przy naprawach w szybie.

Za naprawy w szybie płaci się stosownie do warunków miejscowych za każdą godzinę spędzoną w szybie dodatek
 podany w poz. 28 tabeli płac.

W szybach ślepych, gdzie niebezpieczeństwo przy naprawach jest równie wielkie, jak w głównych szybach wydobywczvch. może być przyznany ten sam dodatek.

7. Rębacze rabunkowi.

Rębacze rabunkowi otrzymują przy rabunku na dniówkę zależnie od sprawności i niebezpieczeństwa pracy
 płacę podaną w poz. 29 tabeli płac.

Przy innych pracach dniówkowych otrzymują oni płacę cieśli górniczych.

Akord (ugoda) może być również dany.

8. Podsadzkarze i rurkarze.

Robotnicy zatrudnieni przy podsadzce suchej otrzymują przy wspólnym akordzie (ugodzie) obejmującym podsadzkę suchą, urabianie węgla itp. 65—75% zarobku rębacza we węglu; zatrudnieni na dniówkę otrzymują właściwe płace swoich kategorii.

Rurkarze przy kładzeniu rur dla podsadzki płynnej otrzymują płace wg. poz. 21, 21a, 22 i 22a tabeli płac, tak jak cieśle górniczy.

Innych rurkarzy opłaca się zależnie od sprawności jako cieśli górniczych lub budowaczy.

Rurkarze, zatrudnieni przy stawianiu tam i kładzeniu rur, a pracujący w mule z powodu przedarcia się podsadzki, otrzymują dodatek z poz. 23 tabeli płac.

9. Drzewiarze.

Drzewiarze spuszcający drzewo z powierzchni i odbierający je pod ziemią, otrzymują płacę budowaczy.

Robotnicy, rozwożący drzewo pod ziemią z podszybia do poszczególnych miejsc zapotrzebowania, otrzymują płacę wozaków, przy czym w zależności od odległości i trudności warunków

transportu otrzymują oni jedną z trzech stawek dodatku podanych w poz. 30 tabeli płac.

10. Murarze.

Murarze otrzymują płacę według poz. 21, 21a, 22 i 22a zgodnie z zasadami ustalonymi dla cieśli górniczych.

11. Wozacy.

a) Wozaków dzieli się na następujące cztery grupy zależnie od zatrudnienia:

Grupa I. Wodziarze, gliniarze, obsługa drzwi wentylacyjnych, czyszczenie wyrobisk, szlamowanie ścieków, opylanie, zraszanie, bielenie tam.

Grupa II. Ciskacze na długości poniżej 70 m. Napuszczacze (z ry-nien itp. do wozów) poniżej 70 wozów przeciętnie na głowę i dniówkę. Obsługa urządzeń przewozowych (kołowroty i inne urządzenia przewozowe, zapychacze i odpychacze na pomostach, podpinacze i odpinacze w punktach odbiorczych i nadawczych na pochylniach i upadowych, obsługa szybków i szybów, konduktorzy, spinacze, obserwatorzy przewozów linowych itp.) poniżej 70 wozów przeciętnie na głowę i dniówkę.

Grupa III. Ciskacze na długości powyżej 70 m. Napuszczacze (z ry-nien itp. do wozów) od 70 do 150 wozów przeciętnie na głowę i dniówkę. Obsługa urządzeń przewozowych (wymienionych pod II) od 70 do 150 wozów przeciętnie na głowę i dniówkę. Obserwatorzy przewozów linowych powyżej 150 wozów przeciętnie na głowę i dniówkę, o ile nie są zatrudnieni przy ciskaniu, przypinaniu i podnoszeniu wozów. Transport i ładowanie materiałów. Obserwatorzy tam ogniowych. Koniarze. Pomocnicy przy budowaczach, cieślach, rurkarzach, murarzach i podsadzce ręcznej.

Grupa IV. Napuszczacze powyżej 150 wozów przeciętnie na głowę i dniówkę. Obsługa urządzeń przewozowych (wymienionych pod II) powyżej 150 wozów na głowę i dniówkę — za wyłączeniem obserwatorów wymienionych w grupie III. Drzewiarze rozwożący drzewo na filary i ściany. Szlamowanie chodników. Czyszczenie ustępów.

U w a g a : Za wóz uważa się wóz o ładunku do 800 kg węgla.

Płace dniówkowe wozaków w zależności od grupy i wieku podane są w poz. 31 tabeli płac.

b) Wozaków od 18 do 21 lat włącznie wolno zatrudniać w grupie IV-tej jedynie tylko dorywczo albo dla nauki.

c) Wozacy, którzy do dnia 12 marca 1937 r. otrzymywali wyższe stawki przywiązane do wieku względnie do miejsca pracy, nie mogą przez zagrupowanie do ustalonych powyżej grup i przywiązanych do tych grup płac, otrzymać na dniówkę mniej niż otrzymywali przed tym terminem.

d) Zaciskacze i odbieracze na podszybiach głównych szybów wydobywczych oraz wozacy na innych szczególnie ważnych albo odpowiedzialnych posterunkach, specjalnie na głównych pochylniach przewozowych, w szybach ślepych albo szybkach o wielkiej sprawności wydobywczej, otrzymują — w przeciwstawieniu do pozostałych wozaków w równym wieku — na dniówkę jedną z czterech stawek dodatku podanych . . . w poz. 32 tabeli płac.

e) Zaciskacze i odbieracze na podszybiach tych szybów, na których nadszybiach wypłacany jest najwyższy dodatek z poz. 63 tabeli płac, otrzymują na dniówkę dodatek w poz. 33 tabeli płac

f) Dodatki z poz. 32-giej względnie 33-ciej mogą być też płacone w formie premii, uzależnionej od wydobywania. Premie od wydobywania nie mogą być niższe od dodatku przewidzianego w poz. 32-giej wzgl. 33-ciej. Poza tym kopalnie mają wolną rękę stosowania premii od wydobywania także i dla innych grup wozaków według swego uznania. Spory co do przydzielania odpowiedniej stawki dodatku z poz. 32 rozstrzyga się według przepisów art. 14 układu zbiorowego.

g) O ile jasne ustalenie akordu (ugody) jest możliwe, może być dla wozaków ustalony akord (ugoda), przy czym odpada dodatek za zaciskanie i odbieranie. Akord (ugoda) należy ustalić w ten sposób, aby przy normalnej sprawności robotnik mógł osiągnąć płacę dniówkową wraz z dodatkiem za zaciskanie i odbieranie z poz. 32 względnie 33 tabeli płac.

12. Sygnaliści na podszybiach.

Płaca na dniówkę sygnalistów zatrudnionych przez 8 godzin wzgl. przez $7\frac{1}{2}$ godz. podana jest:

na podszybiach głównych szybów wydobywczych,	
na piętrach głównych	w poz. 34 tabeli płac,
na piętrach ubocznych	w poz. 35 tabeli płac.

Przy tych szybach, przy których zaciskacze i odbieracze otrzymują dodatek z poz. 32 względnie 33 tabeli płac, sygnaliści otrzymują ten sam dodatek. Dodatek ten może być też płacony w formie premii, uzależnionej od wydobycia.

Płaca na dniówkę sygnalistów na podszybiach szybów wyłącznie zjazdowych albo na podszybiach szybów, którymi obok jazdy liną odbywa się tylko podrzędne wydobycie podana jest w poz. 36 tabeli płac.

Sygnaliści na podszybiach szybów zjazdowych, lub szybów ubocznych, zatrudnieni tylko w pewnych godzinach, otrzymują za każdą godzinę, przepracowaną jako sygnalista dodatek podany w poz. 37 tabeli płac

Za szyby uboczne należy uważać takie szyby, na których jeżdża przeciętnie mniej niż 250 ludzi na dniówkę.

13. Kierowcy lokomotyw.

Zatrudnionych pod ziemią kierowców lokomotyw benzolowych, elektrycznych i pędzonych sprężonym powietrzem opłaca się w pierwszym półroczu pracy w charakterze kierowcy według gr. „c“ fachowców, w dalszym zaś okresie pracy w charakterze kierowcy według gr. „b“ fachowców. Kierowców lokomotyw pod ziemią przy przewozie wielkimi wozami, t. j. o pojemności 2 to i powyżej, opłaca się według gr. „a“ fachowców.

Kierowcy lokomotyw benzolowych pod ziemią, niepracujący w akordzie (ugodzie) lub z premiami, otrzymują na godzinę dodatek podany w poz. 38 a tabeli płac

Kierowcy lokomotyw elektrycznych pod ziemią, niepracujący w akordzie (ugodzie) lub z premiami, otrzymują na godzinę dodatek podany w poz. 38 b tabeli płac.

Kierowcy lokomotyw pędzonych sprężonym powietrzem pod ziemią, niepracujący w akordzie (ugodzie) lub z premiami, otrzymują na godzinę dodatek podany w poz. 38 c tabeli płac.

II. Na powierzchni.

A. Przodownicy, dozorczy itp.

(Płace godzinowe).

- I. Przodownicy itp. na powierzchni, wagowi i wydający węgiel otrzymują płacę podaną w poz. 39 tabeli płac.
- Przodownicy, posiadający kwalifikację fachową, otrzymują płacę podaną w poz. 40 tabeli płac.

O ile przodownicy ci wynagradzani są miesięcznie, otrzymują oni 200-krotną płacę godzinową. Ustalone zasady opłacania nadgodzin dla urzędników mają zastosowanie i dla przodowników itp. opłacanych miesięcznie.

2. Kontrolerzy marek otrzymują płacę podaną w poz. 41 tabeli płac.
3. Kąpielowi, o ile są sanitariuszami, t. j. posiadają zaświadczenie o wyszkoleniu wydane przez Spółkę Bracką, Czerwony Krzyż i t. p. instytucje i o ile funkcje sanitariuszy wykonują, otrzymują płacę podaną w poz. 42 tabeli płac.

Kąpielowi — niesanitariusze otrzymują płacę podaną w poz. 43 tabeli płac.

Nie są kąpielowymi robotnicy, zajęci przy czyszczeniu lub utrzymywaniu porządku w łaźni oraz reszta personelu pomocniczego w zakładach kąpielowych. Pobierają oni płacę robotników dniówkowych.

4. Płaca na godzinę sygnalistów podana jest:
na nadszybiach głównych szybów wydobywczych
na piętrach głównych w poz. 44 tabeli płac,
na piętrach ubocznych w poz. 45 tabeli płac.

Na nadszybiach głównych szybów wydobywczych, na których zaciskacze i odbieracze otrzymują dodatek z poz. 63 tabeli płac, sygnaliści otrzymują ten sam dodatek. Dodatek ten może być też płacony w formie premii, uzależnionej od wydobyćcia.

Płaca na godzinę sygnalistów na nadszybiach szybów wyłącz-
nie zjazdowych albo na nadszybiach szybów, którymi obok jazdy
liną odbywa się tylko podrzędne wydobyćcie

podana jest w poz. 46 tabeli płac.

Sygnaliści na nadszybiach szybów zjazdowych albo szybów
ubocznych zatrudnieni tylko w pewnych godzinach, otrzymują
za każdą godzinę przepracowaną jako sygnalista dodatek

podany w poz. 47 tabeli płac.

B. Robotnicy fachowi.

a) Robotników fachowych dzieli się według ich czynności
na 5 grup zarobkowych „a” do „e”.

Płaca godzinowa podana jest:

dla grupy a)	w poz. 48 tabeli płac
„ „ b)	w poz. 49 tabeli płac

dla grupy c)		w poz. 50 tabeli płac
„ „ d)		w poz. 51 tabeli płac
„ „ e)		w poz. 52 tabeli płac

Kierowcy lokomotyw normalnotorowych, dojeżdżający do kolei państwowej i posiadający świadectwa kwalifikacyjne, otrzymują dodatek godzinowy

podany w poz. 53 tabeli płac.

Placę godzinową obniża się:

dla robotn. fach. 20-let. o kwotę podaną	w poz. 54 tabeli płac
„ „ „ 19-let. „ „ „	w poz. 55 tabeli płac
„ „ „ 18-let. „ „ „	w poz. 56 tabeli płac

jeśli sprawność tych robotników jest niższa od sprawności robotników w wieku ponad 21 lat.

Zniżka ta odnosi się do wszystkich 5-ciu grup.

Rzemieślnicy, którzy po ukończeniu nauki nie osiągnęli jeszcze 18 lat, powinni pomimo to być płaćeni jak robotnicy fachowi z uwzględnieniem obniżki dla 18-letnich.

b) Robotnicy fachowi mogą być zatrudnieni również w akordzie (ugodzie). Akord (ugoda) powinien być ograniczony do takich prac, które rzeczywiście nadają się do ustalenia akordu (ugody). Do prac tych należy w pierwszej linii seriowe wykonanie tego samego rodzaju narzędzi, części zapasowych lub przedmiotów inwentarza. Przy naprawach rzadko tylko można będzie stosować pracę akordową (ugodową). Akordy (ugody) pozorne, mające przeważnie na celu zwiększenie zarobku dniówkowego, są niedopuszczalne. Stawki akordowe (ugodowe) należy ustalić w ten sposób, ażeby robotnik mógł przy normalnej wydajności osiągnąć właściwą płacę dniówkową.

c) Maszyniści wydobywcy otrzymują do swej płacy godzinowej dodatek podany:

dla maszynistów w grupie a)		w poz. 57 tabeli płac
dla maszynistów w grupie b)		w poz. 58 tabeli płac

Dodatek ten może być udzielony w formie akordu (ugody) od wydobywania, przy czym stawki wymienione w poz. 57 i 58 są stawkami najniższymi.

Jeśli dodatku powyższego udziela się w formie akordu (ugody), wówczas należy akord (ugodę) tak ustalić, aby robotnik za-

robił najwyżej do 15% ponad stawki ustalone w poz. 57 i 58 tabeli płac.

d) Do grupy „a” mogą być zaszeregowani tylko wyszkoleni robotnicy, którzy posiadają pełne doświadczenie w swoim zawodzie i wykonują zupełnie samodzielnie pełnowartościową pracę.

e) Zatrudnieni w kopalni robotnicy fachowi klasy III i IV listy zaszeregowania (rzemieślnicy i elektrykarze) otrzymują za każdą pełną, pod ziemią odrobioną dniówkę dodatek
podany w poz. 59 tabeli płac.

f) Spawacze otrzymują 10% dodatku za każdą godzinę spawania i robót ze spawaniem związanych.

C. Robotnicy dniówkowi.

a) Robotników dniówkowych dzieli się na następujące cztery grupy zależnie od zatrudnienia:

Grupa I. Zamiatanie i czyszczenie placów kopalnianych, sortowni, płóćki itp., budynków, wozów i wagonów. Skrapianie wapnem wagonów sposobem mechanicznym.

Grupa II. Wybieranie kamienia z taśm do orzecha I włącznie. Transport narzędzi itp., drobnych materiałów. Stróż. Pomoc w łaźni, Stajenni. Poślańcy zwykli. Obsługa lampiarni. Skrapianie wapnem wagonów ręcznie.

Grupa III. Wybieranie kamienia z taśm z sortymentów grubszych od orzecha I. Obsługa urządzeń mechanicznych sortowni: silników, dźwigów, kłap, taśm, wibratorów, stołów potrzęsalnych itp. Obsługa kolejek linowych, łańcuchowych i kolejek zwykłych na placach kopalni. Ciskacze na placu kopalni. Spinacze wozów, obsługa zwrotnic i przepuszczanie wozów na zakrętach sortowni. Ciskanie próżnych wozów na sortowni. Zapychacze i ściągacze na nadszybiach i wyciągach zmechanizowanych. Wyciąganie i układanie znaczków kontrolnych.

Grupa IV. Obsługa wywrotów. Zapychacze i ściągacze na nadszybiach i wyciągach niezmechanizowanych. Liczenie znaczków kontrolnych. Impregnowanie drzewa. Obsada narzędzi. Odwóz i wysypywanie węgla na zwwały, do zbiorników i do kotłowni — kamieni, przerostów,

szlamu, popiołu na zwały. Ładowanie ze zwałów. Obsługa dworców kopalnianych. Transport, załadowanie i wyładowanie drzewa i materiałów cięższych. Ciskacze pełnych wozów na sortowni. Smarowanie wozów. Obsługa urządzeń maszynowych takich jak kołowroty, wyciągi itd. Czyszczenie i ładowanie z osadników. Czyszczenie ustępów i kublów. Robotnicy w wagonach i na wadze. Rewidenci wagonów, próbobiorcy. Pomoc w ekspedycji. Wydawcy marek. Portierzy. Obsługa centrali telefonicznej. Robotnicy w magazynach. Posłańcy kasowi.

Czynności wymienione w grupie I powinny być zaliczone do grupy I tylko wtedy, gdy istotnie są czynnościami lekkimi, a więc generalne czyszczenie, opylanie sortowni, płótki itp., które odbywa się w ciężkich warunkach i nie jest codziennym porządkowaniem, powinno być opłacane według stawek grupy II. Również czyszczenie i sprzątanie wagonów, o ile odbywa się podczas mrozów, zawiei itp. niepomyślnych warunków atmosferycznych, albo jest połączone z wyładowaniem ze sprzątanых wagonów cięższych przedmiotów, kamieni itp., powinno być opłacane według stawek grupy II. Skrapianie wagonów wapnem sposobem mechanicznym połączone z wychodzeniem na wagony, powinno być opłacane według stawek grupy II.

Stawki godzinowe robotników dniówkowych zależnie od wieku i grupy podane są w poz. 60 tabeli płac.

b) Robotnicy dniówkowi w wieku 18 do 21 lat mogą być zatrudnieni przy pracach przewidzianych dla grupy IV tylko w tym wypadku, o ile ich rozwój fizyczny na to pozwala.

c) Robotnicy w wieku 23, 24 lat i powyżej, o niepełnej sprawności fizycznej tj. tacy, którzy wykażą się odpowiednim świadectwem lekarskim, stwierdzającym stałe czy przejściowe ograniczenie sprawności fizycznej, oraz inwalidzi (poza inwalidami, do których odnoszą się poz. 69 i 70 tabeli płac), a którzy sami za pośrednictwem rady robotniczej zgłoszą kierownictwu kopalni swą niepełną sprawność fizyczną, o ile pracują w grupach I, II, III otrzymują płacę grupy I-szej. Przy pracy w grupie IV otrzymują oni płacę grupy IV.

Robotnicy, którzy sami swej niesprawności fizycznej nie zgłosili albo też po poprzednim zgłoszeniu przedkładają świadectwo lekarskie, stwierdzające pełną sprawność fizyczną, powinni być płaceni według grupy i stawek odpowiadających rodzajowi wzgl. miejscu ich pracy.

d) Robotnicy dniówkowi, którzy do dnia 15. III. 1937 r. otrzymywali wyższe stawki przywiązane do wieku wzgl. do miejsca pracy, nie mogą przez zgrupowanie do ustalonych powyżej grup i przywiązanych do tych grup płac otrzymać na dniówkę mniej niż otrzymywali przed tym terminem.

e) Robotnicy przy splókiwaniu zamulki otrzymują na godzinę dodatek podany w poz. 61 tabeli płac.

f) Robotnicy przy impregnacji drzewa otrzymują na godzinę dodatek podany w poz. 62 tabeli płac.

g) Zaciskacze i odbieracze na nadszybiach głównych szybów wydobywczych otrzymują na godzinę jedną z trzech stawek dodatku podanych w poz. 63 tabeli płac.

h) Robotnicy obsługujący automatyczne urządzenia wydobywcze na szybie, otrzymują na godzinę dodatek podany w poz. 64 tabeli płac

i) O ile jasne ustalenie akordu (ugody) jest możliwe, można robotnikom zatrudnionym przy przewozie szybowym i przy głównych wywrotach ustalić akord (ugodę), przy czym odpada dodatek dla zaciskaczy i odbieraczy. Akord (ugodę) ten należy ustalić tak, aby przy normalnej sprawności robotnik mógł osiągnąć właściwą płacę wraz z dodatkiem dla zaciskaczy i odbieraczy.

j) Robotnicy, dowożący drzewo na powierzchni z placu drzewnego do szybu, otrzymują płace robotników dniówkowych. Za wyładowanie drzewa z wagonów kolejowych oraz za rozwożenie stojaków i stropnic, otrzymują oni na godzinę jedną z trzech stawek dodatku podanych w poz. 65 tabeli płac.

Robotnicy transportujący drzewo z placu drzewnego do szybu i spuszcający je w szybie, otrzymują na godzinę jedną z dwóch stawek dodatku podanych w poz. 66 tabeli płac.

k) Spory co do przydzielenia odpowiedniej stawki dodatków z poz. 63, 65 i 66 grupom robotników wymienionym pod powyższymi pozycjami, rozstrzyga się według art. 14 układu zbiorowego.

l) Strażaków pożarnych należy, odpowiednio do wysokości płacy ich dawniejszej kategorii robotniczej, zaszeregować do 5 grup robotników fachowych. Według grup „a” i „b” powinni być wynagradzani tylko szczególnie wykwalifikowani fachowcy, którzy wykonują wysoko wartościowe prace rzemieślnicze. Dostarczane ubranie służbowe odlicza się w sposób praktykowany dotąd u poszczególnych zarządów. Szarże strażackie otrzymują płacone dotąd dodatki funkcyjne.

m) Opłacani miesięcznie odźwierni, stróże i posłańcy, wraz z zatrudnionymi przy zarządach, otrzymują, o ile nie są inwalidami, 25-krotną płacę dniówkową robotników dniówkowych w równym wieku. Odźwierni, stróże i posłańcy płatni na dniówkę, otrzymują płacę robotników dniówkowych stosownie do ilości przepracowanych godzin. Odźwierni i posłańcy na specjalnych zaufanych stanowiskach, w szczególności posłańcy kasowi, mogą oprócz tego otrzymać dodatek miesięczny

podany w poz. 67 tabeli płac.

Wartość przydzielonego ewentl. ubrania służbowego (czapka, surdut, spodnie i płaszcz) należy odliczać miesięcznie w kwocie podanej w poz. 68 tabeli płac.

Dodatek domowy i na dzieci należy przyznać powyższym kategoriom tak, jak innym robotnikom dniówkowym.

Starszych służbą zaufanych robotników powyższych kategorii, na specjalnych zaufanych stanowiskach, lub robotników, którym powierzono wyższe funkcje, można wynagradzać według stawek przodowników.

III. Robotnicy o obniżonej sprawności fizycznej zatrudnieni pod ziemią i na powierzchni.

A. Inwalidzi.

Inwalidów, pobierających rentę z wypadku lub rentę wojenną, oraz inwalidów Spółki Brackiej należy opłacać w miarę pozostałej sprawności. Otrzymują oni przeto w akordzie (ugodzie) pełne stawki akordowe (ugodowe), przy płacy na dniówkę natomiast te kwoty, które odpowiadają wykonywanej przez nich czynności.

Inwalidzi Spółki Brackiej zatrudnieni tylko przy lżejszych pracach otrzymują płacę podane:

pod ziemią na dniówkę w poz. 69 tabeli płac
na powierzchni na godzinę w poz. 70 tabeli płac.

B. Robotnice.

Płace godzinowe robotnic podane są:

Dla grupy I. Robotnice zatrudnione na nadszybiu, przy kontroli marek wydobywczych, przy podsadźce pływnej, przy pogłębiarce, na taśmach sortownic, przy robotach na torach i posłanki I klasy
. w poz 71 tabeli płac.

Dla grupy II. Robotnice zatrudnione przy wszystkich innych pracach w poz. 72 tabeli płac.

Dla grupy III. Robotnice objęte grupą II-gą, które nie mają rodziny, nie są żywicielkami i pracują krócej niż 3 lata w poz. 73 tabeli płac.

C. Młodociani.

Płaca godzinowa młodocianych na powierzchni podana jest w poz. 74 tabeli płac.

Przy szczególnie wyczerpującej pracy, zwłaszcza przy ładowaniu brykietów i czyszczeniu kotłów, otrzymują młodociani dodatek na godzinę podany w poz. 75 tabeli płac.

IV. Tabele płac.

Płace podane są w tabelach płac załączonych do niniejszych „Szczegółowych przepisów o wynagradzaniu robotników zatrudnionych w kopalniach węgla kamiennego“, a mianowicie:

Tabela 1: zawiera płace obowiązujące w rewirze centralnym.

Tabela 2: zawiera płace obowiązujące na kop. Radzionków

Tabela 3: zawiera płace obowiązujące na kop. Ks. Pszczynskiego, Knurów i Fryderyk.

Tabela 4: zawiera płace obowiązujące na kop. Dębieńsko.

Tabela 5: zawiera płace obowiązujące na kop. Donnersmarck-Jankowice, Ignacy, Charlotta, Ema, Anna, Rymer.

Katowice, dnia 2 grudnia 1937 r

Szczęść Boże!

Związek Pracodawców Górnośl. Przemysłu Górniczo-Hutniczego

(—) Chmielewski

(—) Tarłowski

Związek Górników Z. Z. P.

(—) Kot

(—) Szkolik

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Górniczego Z. Z. Z.

(—) Ryszkowski

Centralny Związek Górników w Polsce

(—) Kaczmarcki

(—) Janta

Dodatek 3

do układu zbiorowego
z dnia 2 grudnia 1937 r.

LISTA ZASZEREGOWANIA

robotników zatrudnionych w kopalniach węgla kamiennego.

Klasa I. Obsługa urządzeń maszynowych.

Grupa a:

- Maszyńści maszyn wydobywczych na szybach głównych.
- Maszyńści maszyn wydobywczych na szybach zjazdowych, którymi zjeżdża w głównej zmianie najmniej 250 ludzi.
- Maszyńści prądnic turbinowych o mocy najmniej 2.000 KW,
- Maszyńści sprężarek turbinowych o mocy najmniej 1.000 KM.
- Maszyńści parowych maszyn tłokowych o mocy najmniej 750 KM.
- Maszyńści parowych maszyn odwadniających o mocy ponad 200 KM.
- Maszyńści elektrycznych pomp tłokowych o mocy ponad 500 KM.
- Maszyńści elektrycznych pomp ośrodkowych o mocy ponad 750 KM, o ile od ruchu tych urządzeń odwadniających zależne jest dalsze istnienie kopalni.
- Kierowcy parowozów kolei państwowej, którzy dawniej byli pełnowartościowymi rzemieślnikami, albo posiadają państwowe świadectwo do kierowania parowozami.

Grupa b:

- Maszyńści średnich maszyn wydobywczych.
- Maszyńści mniejszych maszyn wydobywczych, o ile jazda liną na nich jest urzędowo zatwierdzona.
- Maszyńści urządzeń do skraplania powietrza.
- Maszyńści wielkich sortowni o trudnych warunkach, o ile maszynista obsługuje równocześnie system sortowni,
- Maszyńści wielkich czerparek.

U w a g a: Maszyńści wielkich stale w ruchu będących czerparek łyżkowych, mogą być wynagradzani według grupy „a”.

Maszyniści większych urządzeń łamaczowych i młynów do pod-sadzki pływnej.

Maszyniści wielkich lokomobil.

Maszyniści silnie używanych przesuwnic przy kolejach głównych.

Maszyniści wielkich kondensatorów centralnych, pracujących w ciężkich warunkach.

Biegli i doświadczeni kierowcy silnie używanych parowozów.

U w a g a: Kierowcy parowozów, którzy przed ich przeniesieniem do ruchu parowozowego byli pełnowartościowymi rzemieślnikami, otrzymują płacę ich dotychczasowej grupy.

Maszyniści wielkich turbin, sprężarek i maszyn tłokowych, o ile nie są one wymienione w grupie „a”.

Maszyniści innych większych maszyn, które w stosunku do powyższych są równowartościowe.

Maszyniści kolei linowych, urządzeń wydobywczych, linowych i łańcuchowych o mocy ponad 75 KM.

Pomocnicy maszynistów maszyn wydobywczych na szybach głównych i wielkich maszyn, służących do jazdy liną, wymienionych w gr. „a”.

Przodownicy drużyn.

Grupa c:

Maszyniści małych maszyn wydobywczych z wydajnością wydobywczą do 200 wozów na głównej zmianie.

Maszyniści kolei linowych, urządzeń wydobywczych, linowych i łańcuchowych o mocy ponad 50 KM.

Maszyniści mniej używanych przesuwnic.

Maszyniści mniejszych systemów łamaczowych i młynów do pod-sadzki pływnej.

Maszyniści mniejszych czerparek.

Maszyniści maszyn napędowych sortowni.

Maszyniści średnich lub mniejszych systemów do sortowania.

Maszyniści pomp do podsadzki pływnej.

Maszyniści kondensatorów centralnych.

Maszyniści małych lokomobil.

Maszyniści mniej używanych parowozów.

Maszyniści innych maszyn, które w stosunku do powyższych są równowartościowe.

Przesuwacze wagonów i przetokowi na głównych dworcach.

Pomocnicy maszynistów większych i średnich maszyn wydobyw-
czych, głównych urządzeń odwadniających lub innych
większych maszyn.

U w a g a: Pomocnicy maszynistów są to robotnicy,
którzy pracują wraz z starszymi maszyni-
stami przy większych maszynach.

Grupa d:

Maszyści kolei linowych, urządzeń wydobywczych, linowych
i łańcuchowych o mocy mniejszej, niż 50 KM, o ile
nie rozchodzi się o małe kołowroty, puszczane w ruch
przez samych wozaków,

Maszyści wyciągów i szybików, o ile nie są one puszczane w
ruch przez robotników dniówkowych albo wozaków.

U w a g i: 1) Maszyści nadzwyczaj silnie używanych
wyciągów i szybików, mogą być wynagradzani według gr. „c”.

2) Maszyści głównych szybów ślepych
z klatką wyciągową, zawierającą po dwa
wózki, mogą być wynagradzani według
grupy „b”.

Maszyści inych małych maszyn.

Maszyści conveyerów, pomp, wyciągów, kolei linowych, słu-
żących do zasilania węglem kotłowni.

Przetokowi.

U w a g a: Przetokowi, którzy równocześnie towa-
rzą pociąg na otwartym torze po-
łączeniowym, mogą być wynagradzani
według grupy „c”.

Grupa e:

Pomocnicy i czyścicze.

Klasa II. Obsługa kotłowni.

Grupa a:

W wielkich kotłowniach (około 1.500 do 2.000 m² powierzchni
ogrzewalnej):

Wartownicy kotłów, dozoruający na własną odpo-
wiedzialność (dozorcy kotłów, starsi wartownicy ko-
tłów, wartownicy kotłów, starsi palacze).

Grupa b:

W mniejszych kotłowniach:

Wartownicy kotłów, dozorujący na własną odpowiedzialność (dozorcy kotłów, starsi wartownicy kotłów, wartownicy kotłów, starsi palacze).

W większych kotłowniach:

Mistrze rusztowi, dozorujący na własną odpowiedzialność (starsi wartownicy rusztów, wartownicy rusztów).

Grupa c:

Palacze przy ręcznym obsłudze przy silnie używanych urządzeniach kotłowych.

U w a g a: Przy nadzwyczajnie forsownym ruchu, palacze mogą być wynagradzani według grupy „b”.

Palacze na parowozach kolei państwowej i na parowozach górnośląskiej kolejki wąskotorowej.

Rozniecający ogień rusztu I kl. przy mechanicznych rusztach.

Wartownicy kotłów przy kotłach, opalanych gazem i kotłach spalinowych.

Grupa d:

Palacze przy ręcznym obsłudze przy mniej używanych urządzeniach kotłowych.

Palacze na mniejszych i mniej używanych parowozach.

Rozniecający ogień rusztu II kl. przy mechanicznych rusztach.

Czyściarze kotłów.

Wywożący popiół.

U w a g i: 1) Przy nadzwyczajnie niekorzystnych warunkach odwozowych może być przyznana grupa „c”.

2) Palacze, którzy na zmianę ogrzewają i wożą popiół, otrzymują płacę palacza również wtedy, kiedy wożą popiół.

Klasa III. Rzemieślnicy.

Grupa a:

Przodownicy, pierwsi kowale, pierwsi ślusarze, pierwsi stolarze, pierwsi kołodzieje, pierwsi tokarze, pierwsi spawacze, pierwsi blacharze, pierwsi siodlarze,

Pierwsi wykwalifikowani robotnicy maszynowi.

Grupa b:

Drudzy kowale, drudzy ślusarze, drudzy stolarze, drudzy kołodzieje, drudzy spawacze, drudzy tokarze, drudzy blacharze, drudzy siodlarze.

Drudzy wykwalifikowani robotnicy maszynowi.

Grupa c:

Pomocnicy kowali, ślusarzy, tokarzy, blacharzy.

Pierwsi młotnicy.

Robotnicy maszynowi I kl.

Grupa d:

Drudzy młotnicy,

Robotnicy maszynowi II kl.

Grupa e:

Pomocnicy.

Robotnicy maszynowi III kl.

Klasa IV. Elektrykarze.**Grupa a:**

Przodownicy.

Pierwsi elektrykarze, pierwsi monterzy, pierwsi nawijacze tworników.

Pierwsi wartownicy tablic rozdzielczych.

Pierwsi wykwalifikowani robotnicy maszynowi.

Grupa b:

Drudzy elektrykarze, drudzy monterzy, drudzy nawijacze tworników.

Drudzy wartownicy tablic rozdzielczych.

Pierwsi wykwalifikowani robotnicy maszynowi.

Grupa c:

Pomocnicy elektrykarzy.

Pomocnicy monterów.

Pomocnicy nawijaczy tworników.

Pomocnicy wartowników tablic rozdzielczych.

Robotnicy maszynowi I kl.

Grupa d:

Robotnicy maszynowi II kl.

Grupa e:

Robotnicy maszynowi III kl.

Pomocnicy.

Robotnikami maszynowymi, wymienionymi w klasach III i IV są robotnicy niewykwalifikowani, zatrudnieni w warsztatach, przy montowaniu i przy naprawach.

Robotnicy maszynowi, którzy wprowadzie żadnej nauki rzemieślniczej nie odbyli, ale przez dłuższą pracę nabyli takiej znajomości zawodu, że nie ustępują wykwalifikowanym zręcznym rzemieślnikom, mogą być przydzieleni do grup „a” i „b” rzemieślników jako „wykwalifikowani robotnicy maszynowi”.

U w a g i:

1) Wartowników maszyn gazowych należy zaszeregować do grup „a” i „b” fachowców.

2) Murarze i cieśle na powierzchni mają być zaszeregowani do grup „b”, „c” i „d” fachowców. Szczególnie wykwalifikowani fachowcy, murarze i cieśle np. zastępcy polierów mogą być zaszeregowani do grupy „a” fachowców.

3) Woźniców I klasy należy zaszeregować do grupy „b”, woźniców II klasy do grupy „d” fachowców, a woźniców III klasy do grupy robotników dniówkowych.

4) Ogrodników I klasy należy zaszeregować do grupy „c”, ogrodników II klasy do grupy „d”, a ogrodników III klasy do grupy „e” fachowców.

Katowice, dnia 2 grudnia 1937 r.

Szczęść Boże!

Związek Pracodawców Górnośl. Przemysłu Górniczo-Hutniczego

(—) Chmielewski

(—) Tarłowski

Związek Górników Z. Z. P.

(—) Kot

(—) Szkolik

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Górniczego Z. Z. Z.

(—) Ryszkowski

Centralny Związek Górników w Polsce

(—) Kaczmarek

(—) Janta

Dodatek 4
do układu zbiorowego
z dnia 2 grudnia 1937 r.

REGULAMIN

**czynności Wydziału Fachowo-Rozjemczego dla rozstrzygania
sporów wynikłych na tle stosowania układu zbiorowego
w górnictwie.**

§ 1.

Na podstawie układu zbiorowego zawartego między Związkiem Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego a podpisanymi organizacjami zawodowymi tworzy się Parytetyczny Wydział Fachowo-Rozjemczy dla rozstrzygania sporów wynikłych na tle stosowania układu zbiorowego w górnictwie.

W dalszych paragrafach tego regulaminu Wydział ten nazywany będzie krótko: Wydział Fachowo-Rozjemczy.

§ 2.

Siedziba i biuro Wydziału Fachowo-Rozjemczego znajduje się przy Związku Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego w Katowicach. Bieżącą korespondencję Wydziału podpisuje Dyrekcja Związku Pracodawców.

§ 3.

Wydział Fachowo-Rozjemczy rozstrzyga spory, które powstały na tle interpretacji, albo niewłaściwego zastosowania układu zbiorowego, zawartego między stronami, względnie obowiązującego strony na podstawie orzeczenia Komisji Pojednawczej i Arbitrażowej.

§ 4.

Orzeczenia Wydziału Fachowo-Rozjemczego obowiązują strony ostatecznie.

§ 5.

Wydział Fachowo-Rozjemczy składa się z przewodniczącego i 6-ciu ławników, po trzech z każdej strony.

Bezstronnego przewodniczącego i jego zastępcę wybierają uczestnicy układu z pośród fachowców z poza swego grona na okres jednego roku. Obie strony przedstawiają Związkowi Pracodawców listy swoich ławników.

§ 6.

Do Wydziału Fachowo-Rozjemczego mogą się zwracać: Związek Pracodawców, oraz organizacje zawodowe w imieniu swoich członków. Przed wniesieniem każdego wniosku do Wydziału Fachowo-Rozjemczego muszą się poprzednio odbyć układy stosownie do przepisów art. 14-go układu zbiorowego celem ugodowego załatwienia sporu. We wnioskach, wniesionych w 2-ch egzemplarzach należy możliwie dokładnie określić sprawę sporną z podaniem dowodów, a w szczególności należy dołączyć do wniosku piśmienny dowód, że interwencja u kierownictwa ruchu zakładu w danej sprawie spornej została przez przewodniczącego rady robotniczej, ewentualnie przez członka rady robotniczej za zgodą przewodniczącego tej rady przeprowadzona.

Dowód ten powinien być podpisany przez:

- 1) przewodniczącego rady robotniczej,
- 2) przez członka rady robotniczej przeprowadzającego interwencję i
- 3) przez kierownictwo ruchu zakładu.

Biuro Wydziału przesyła wniosek natychmiast po jego wpłynięciu stronie przeciwnej, która powinna przesłać swe oświadczenie w 2-ch egzemplarzach Wydziałowi Fachowo-Rozjemczemu w przeciągu 14 dni. Biuro Wydziału przesyła wnioskodawcy odpis otrzymanej odpowiedzi. Wnioskodawca jest uprawniony do cofnięcia swego wniosku w każdej chwili postępowania z zastrzeżeniem jednak przepisu ustępu 2-go § 11-go niniejszego regulaminu.

W razie cofnięcia sprawy spornej przynajmniej na 8 dni przed terminem rozprawy, w jej miejsce może być postawiona inna sprawa sporna. Taka sprawa może być wycofana najpóźniej na 1 dzień przed posiedzeniem Wydziału bez ponoszenia kosztów.

§ 7.

Terminy rozpraw ustala biuro Wydziału po porozumieniu się z przewodniczącym. Po wniesieniu do rozpatrzenia przynajmniej trzech spraw, biuro Wydziału zaprasza w drodze pisemnej ławników i strony. W sprawach większej wagi powinno być zwołane posiedzenie nawet dla jednej sprawy.

Celem umożliwienia stronom dojścia do ugody i wycofania wniosku, zaproszenia muszą być wysłane zainteresowanym przynajmniej na 14 dni przed rozprawą z podaniem porządku dziennego.

§ 8.

Rozprawy są prowadzone ustnie. Dostęp mają tylko strony i powołani świadkowie. Przed rozpoczęciem rozprawy mają strony prawo żądać stwierdzenia przez przewodniczącego, czy skład Wydziału Fachowo-Rozjemczego odpowiada przepisom tego regulaminu. Na żądanie musi przewodniczący ustalić skład, odpowiadający regulaminowi.

Strony mogą powierzyć zastępstwo swojej sprawy w każdej chwili postępowania przedstawicielom innych organizacji zawodowych. Adwokaci nie mogą występować przed Wydziałem Fachowo-Rozjemczym w charakterze zawodowego obrońcy.

Na początku rozprawy mają strony prawo do krótkiego uzasadnienia wniosku, jak i ewentualnej repliki. Członkom Wydziału przysługuje prawo stawiania stronom pytań rzeczowych, według uznania przewodniczącego. Ewentualnych rzeczoznawców zaprasza przewodniczący na mocy uchwały Wydziału Fachowo-Rozjemczego.

Na mocy uchwały może również Wydział Fachowo-Rozjemczy przesłuchać świadków, względnie rzeczoznawców, sprawdzonych przez strony na rozprawę.

Przed wydaniem orzeczenia należy dać stronom możliwość ugodowego załatwienia sprawy spornej. W wypadku ugody sporządza o tym przewodniczący odpowiedni protokół.

Wydział Fachowo-Rozjemczy rozstrzyga w zasadzie jednogłośnie. W razie niemożliwości osiągnięcia jednomyślności rozstrzyga większość głosów w tajnym głosowaniu, w którym bierze udział przewodniczący.

W razie nieprzybycia jednej, albo obu stron i stwierdzenia, że zaproszenie zostało doręczone stronom według przepisów regulaminu, przewodniczący odracza rozprawę na następne posiedzenie, na które zaprasza się strony listem poleconym. O ile strony bez dostatecznego usprawiedliwienia nie stawia się również na następne posiedzenie, zapada orzeczenie na podstawie materiału dowodowego, będącego w posiadaniu Wydziału Fachowo-Rozjemczego.

Obrady Wydziału Fachowo-Rozjemczego odbywają się bez udziału stron.

Wydział Fachowo-Rozjemczy nie pokrywa żadnych kosztów, połączonych z rozprawą.

§ 9.

Orzeczenie w każdej spornej sprawie powinno być przez przewodniczącego sformułowane pisemnie, po czym przewodni-

czący je ogłasza. Pisemne orzeczenie powinno być doręczone stronom w ciągu 14 dni po rozstrzygnięciu.

§ 10

O ile pisemne orzeczenie względnie protokół zawartej ugody zawiera nieznaczne błędy rachunkowe albo błędy formalne, przewodniczący jest uprawniony do przeprowadzenia odpowiednich poprawek.

Przy sprawach ważniejszych, gdy jedna ze stron tego zażąda, poprawki mogą być przeprowadzone tylko na pełnym posiedzeniu Wydziału Fachowo-Rozjemczego, możliwie w tym samym składzie.

§ 11.

Wydział Fachowo-Rozjemczy ustala w orzeczeniu, nawet w razie polubownego załatwienia lub cofnięcia wniosku podczas rozprawy, podział kosztów, biorąc pod uwagę okoliczności sprawy.

W razie dojścia do ugody i wycofania wniosku w terminie krótszym niż 8 dni przed posiedzeniem Wydziału, strony powinny ugodzić się również co do ponoszenia kosztów. W razie niedojścia do porozumienia należy zawiadomić o tym Wydział Fachowo-Rozjemczy, który rozstrzyga o ponoszeniu kosztów.

§ 12.

Za przeprowadzenie każdego posiedzenia otrzymują przewodniczący oraz ławnicy wynagrodzenie w wysokości uzgodnionej między uczestnikami układu.

Celem zabezpieczenia pokrycia tych kosztów, uczestnicy układu składają fundusz gwarancyjny w wysokości po 100 zł.

Katowice, dnia 2 grudnia 1937 r.

Szczęść Boże!

Związek Pracodawców Górnośl. Przemysłu Górniczo-Hutniczego

(—) Chmielewski

(—) Tarłowski

Związek Górników Z. Z. P.

(—) Kot

(—) Szkolik

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Górniczego Z. Z. Z

(—) Ryszkowski

Centralny Związek Górników w Polsce

(—) Kaczmarek

(—) Janta

Dodatek 5

do układu zbiorowego
z dnia 2 grudnia 1937 r.

UKŁAD ZBIOROWY

w sprawie t. zw. pogotowia pracy

zawarty między:

Związkiem Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego, działającym na mocy upoważnienia statutowego w imieniu i w zastępstwie kopalń węgla, koksiarń i kopalnianych i brykietarni należących do Związku,
a związkami zawodowymi, podpisanymi pod układem.

1. Przez pogotowie pracy rozumie się dwunastogodzinną obecność bez przerwy w służbie lub zakładzie.
2. Następujące kategorie robotnicze pracują w pogotowiu pracy:
 - a) dozorczy (wartownicy) placowi, parkowi, drogowi, mostowi itp., stróże i dozorczy bram,
 - b) woźnice i stangreci, ich pomocnicy oraz stajenni,
 - c) kierowcy samochodów osobowych, ciężarowych, sanitarek i sprzętu przeciwpożarowego oraz ich pomocnicy,
 - d) osoby, którym powierzono wykonywanie w czasie przewozu czynności związanych z opieką nad towarami, bagażem lub osobami, oraz z ładowaniem i ekspedycją.

Pogotowie pracy nie obejmuje członków stałych (nieochotniczych) straży pożarnych utrzymywanych przez zakład, którzy posiadają wykształcenie przeciwpożarowe i biorą udział w ćwiczeniach.

3. 12-to godzinna obecność bez przerwy w służbie lub zakładzie wynagradza się przez dodatek specjalny w wysokości 30% właściwej płacy dniówkowej.
4. Układ ten wiąże obie strony do dnia 1 stycznia 1940 r. i może być wypowiedziany po raz pierwszy na 3 miesiące przed tym terminem. Jeżeli układ ten nie zostanie wypowiedziany najpóźniej dnia 1 października 1939 r. na dzień 1 stycznia 1940 r., wówczas obowiązuje nadal na każdy dalszy rok z 3-miesięcznym terminem wypowiedzenia na koniec roku.

5. Jeśli do rozporządzenia z dnia 20 lipca 1937 r. (Dz. U. R. P. nr 56, poz. 442) wyda Minister Opieki Społecznej uzupełnienie lub wyjaśnienie, wówczas te postanowienia niniejszego układu, które będą sprzeczne z tak wydanym wyjaśnieniem, lub uzupełnieniem, ulegną stosownej zmianie.

Katowice, dnia 2 grudnia 1937 r.

Szczęść Boże!

Związek Pracodawców Górnośl. Przemysłu Górniczo-Hutniczego

(—) Chmielewski

(—) Tarłowski

Związek Górników Z. Z. P.

(—) Kot

(—) Szkolik

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Górniczego Z. Z. Z.

(—) Ryszkowski

Centralny Związek Górników w Polsce

(—) Kaczmarek

(—) Janta

Dodatek 6
do układu zbiorowego
z dnia 2 grudnia 1937 r.

UKŁAD ZBIOROWY

o wynagrodzeniu kierowców samochodów

zawarty między:

Związkiem Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego, działającym na mocy upoważnienia statutowego w imieniu i w zastępstwie kopalń węgla, koksiarń i kopalnianych i brykietarni należących do Związku

a związkami zawodowymi, podpisanymi pod układem.

Kierowców samochodów ciężarowych i osobowych zaszeregowuje się do grupy „a” albo „b” tabeli płac dla kopalń węgla kamiennego, a mianowicie:

Wszystkich kierowców, którzy są wykwalifikowanymi robotnikami fachowymi, albo pracują już 10 lat w zawodzie, zaszeregowuje się do grupy „a” robotników fachowych.

Wszystkich pozostałych kierowców, którzy nie są wykwalifikowanymi robotnikami fachowymi, zaszeregowuje się do grupy „b” robotników fachowych.

Kierowcy samochodów otrzymują stosownie do pory roku następującą odzież zawodową:

- 1 płaszcz deszczowy lub sukienny,
- 1 futro (kożuch),
- 1 parę ciepłych butów nawierzchnich
- 1 czapkę,
- 1 parę rękawiczek.

Ta odzież zawodowa pozostaje własnością zakładu, który oddaje ją do użytkowania kierowcy samochodu.

O ile wymaga się noszenia liberii, wówczas ma jej dostarczyć pracodawca.

Kierowcy samochodów osobowych z powodu szczególnego rodzaju ich czynności otrzymują stały ryczałt, wynoszący miesięcznie przynajmniej 30-krotną płacę dniówkową grupy „a” albo „b” robotników fachowych.

Godziny nadliczbowe i prace niedzielne objęte są tą stałą zapłatą.

Katowice, dnia 2 grudnia 1937 r.

Szczęść Boże!

Związek Pracodawców Górnośl. Przemysłu Górniczo-Hutniczego

(—) Chmielewski

(—) Tarłowski

Związek Górników Z. Z. P.

(—) Kot

(—) Szkolik

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Górniczego Z. Z. Z.

(—) Ryszkowski

Centralny Związek Górników w Polsce

(—) Kaczmarek

(—) Janta

Dodatek 7
do układu zbiorowego
z dnia 2 grudnia 1937 r.

Centrala Zjednoczenia Klasowych Związków Zawodowych
w R. P. przystąpiła w dniu 15-tym grudnia 1937 r. do
układu zbiorowego

w brzmieniu z dnia 2 grudnia 1937 roku
w sprawie warunków pracy i płacy robotników zatrudnionych
w kopalniach węgla kamiennego,
w koksniarniach kopalnianych,
oraz brykietniarniach należących do

Związku Pracodawców
Górnośląskiego Przemysłu Górniczo - Hutniczego
w Katowicach

i to zgodnie z art. 4-tym ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. nr 31, poz. 242) za zgodą strony przeciwnej.

S z c z ę ś ć B o ż e !

Związek Pracodawców Górnośląskiego Przemysłu
Górniczo - Hutniczego:

(—) Chmielewski

(—) Tarłowski

Centrala Zjednoczenia Klasowych Związków
Zawodowych w R. P.

(—) Musioł.

540556

Biblioteka Śląska w Katowicach

Id: 0030000759987

II 54055

Pracownia Śląska